

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ПРОЄКТУ

1. Проект ми визначаємо як модель такого об'єкту, який, після впровадження в ситуацію практично неідеальну, перетворює її в ситуацію практично ідеальну.
2. Проект не є таким об'єктом, проект є саме моделлю такого об'єкту.
3. Моделі будь-якого типу створюються для вирішення конкретних задач (навчальних, пізнавальних, пошукових, тощо).
4. Модель будь-якого об'єкту майже завжди є певним спрощенням цього об'єкту. В інших випадках мова йшла би або про копію, або про невиправдане переускладнення, що протирічить правилу Оккама.
5. Спрощення відбувається за рахунок розрізнення суттєвих та несуттєвих характеристик об'єкту, що моделюється, та відкиданням остатніх.
6. Розрізнення суттєвих та несуттєвих характеристик відбувається на підставі:
 - a. Реальності існування об'єкту.
 - b. Уявлення дослідника про реальність існування об'єкту.
 - c. Задачі, що вирішує дослідник.
7. Вимоги, які висуваються до моделі:
 - a. Відповідність до задачі.
 - b. Повнота інформації, необхідної для виконання задачі.
 - c. Структурна схожість з системою, яка моделюється.
 - d. Лаконічність і компактність.
 - e. Відсутність надлишкової інформації, які може гальмувати вирішення поставленої задачі.
8. Розрізняють моделі вторинні та первинні стосовно модельованих систем. Так, креслення є вторинною моделлю зображеного на ньому виробу, якщо виконується за готовим виробом, і первинною моделлю, якщо виріб виготовляється за кресленням.
9. Таким чином, повертаючись до п.1, визначимо проект як таку первинну модель, яка фіксує наявність проблеми як розриву або протиріччя між неідеальною та ідеальною ситуаціями, задає характеристики об'єкту, який для проектувальника (або користувача) є засобом усунення такої проблеми, та послідовність його створення (останнє не обов'язково).
10. Проект, на відміну від таких ідеальних утворень, як мрія, намір, тощо, має бути усвідомленим та об'єктивованим, тобто мати вигляд матеріалізованої моделі – такої, що зафіксована в знаковій формі як текст, зображення, схема, діаграма, карта, таблиця, зменшена або натурна копія, тощо.

11. Проект не може бути розцінений за критерієм істинний-хибний, але за критерієм, чи може він бути реалізованим. Цій критерій є визначальним.
12. Іншим вкрай важливим критерієм є той, чи дійсно реалізація проекту усунить проблему, яка призвела до необхідності його створення.
13. Додатковими критеріями можуть бути визначені: необхідні ресурси, наслідки, необхідність в подальшому відновленні, повторенні, інше. Визначити такі критерії в загальному сенсі не можна, проте можна, та, інколи, доцільно їх визначати в будь-якому окремому випадку.
14. Множина критеріїв завжди є поєднанням об'єктивного (якості об'єкту) та суб'єктивного (уявлення та задача дослідника).
15. Вибір якісних та кількісних показників критеріїв завжди є одним з найбільш невизначених, а отже, суб'єктивних та суперечливих завдань.
16. Здатність проекту до реалізації може бути визначено у два способи.
 - а. Потенційно проект може бути реалізованим, якщо створений відповідно до певної норми проектування. Це слабкий критерій, це – критерій фальсифікації. Втім, на практиці найчастіше застосовується саме він.
Для застосування такого критерію проводиться експертиза проекту.
 - б. Лише реалізація проекту з отриманням закладених характеристик доводить, що він може бути реалізованим. Цей критерій також застосовується шляхом аналізу проекту в процесі реалізації задля корекції як власне проекту, так і змінення проектних норм.
17. Діяльність проектування є творчою і не може бути остаточно алгоритмізованою. Так само це стосується вибору критеріїв оцінки проекту.

Список використаних джерел

1. Балл Г. А. Теория учебных задач: Психолого-педагогический аспект. М., Педагогика, 1990. 184 с.
2. Дідковський С.В. Модель інструментально організованого проблемного соціально-психологічного проектування. Вісник Київського університету. Випуск 17-18. Київ, 2003. С.70-73.
3. Дітюк П.П, Кондратенко Л.О., Федоровський Л.Л. Поняття "модель" у раціогуманістичній концепції Г.О. Балла. Гуманний розум: збірник статей. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, 2017. С. 51-58.